

**Posudek školitelky na diplomovou práci Simony Hrstkové: *Zákaz mučení
v mezinárodním právu***

Diplomová práce Simony Hrstkové o celkové délce 96 stran (včetně příloh) se zabývá zajímavým a v současné době opět aktuálním tématem zákazu mučení v mezinárodním právu. Práce má standardní úroveň a vykazuje jen dílčí obsahové a formální nedostatky. Ocenění si zaslouží hloubka zpracování tématu, snaha o teoretický pohled i práce s judikaturou soudních a kvazisoudních orgánů působících na univerzální i evropské úrovni.

1. Aktuálnost (novost) a náročnost tématu:

Téma je aktuální a zajímavé. Nejedná se pochopitelně o zcela novou problematiku, v období po 11. září 2001 nicméně nabyla na relevanci, neboť se zde znovuotevřely otázky, které se v minulosti zdály uzavřené.

2. Charakteristika a hodnocení práce:

Práci tvoří úvod, sedm částí dále členěných na kapitoly a podkapitoly a závěr. K nim je připojen seznam zkratk, seznam použití literatury, anglický abstrakt a dvě mapové přílohy znázorňující smluvní státy CAT a stav právní úpravy v oblasti trestu smrti (druhá příloha je ne zcela vhodně nazvána „Mapa trestu smrti“, což působí zavádějícím dojmem). V úvodu autorka představuje téma a vysvětluje obecné i osobní důvody jeho volby. Dále uvádí a rozebírá tři hlavní cíle, které si práce klade, a mezi něž se řadí zmapování stavu mezinárodně právní úpravy zákazu mučení v kontextu univerzálního (ICCPR, CAT) a evropského regionálního (ECHR) systému ochrany lidských práv, komparace úprav v obou uvedených systémech a přiblížení tématu českému čtenáři. Úvod dále obsahuje rozbor použité literatury, v rámci nějž autorka oprávněně upozorňuje na nedostatek zdrojů v českém jazyce. Tento nedostatek je důvodem toho, že práce vychází převážně ze zdrojů psaných v angličtině.

První dvě věcné části se zabývají pojmy mučení a nelidského a ponižující zacházení a trestání. Autorka upozorňuje na to, že pojmy nejsou na univerzální rovině a v Radě Evropy definovány zcela identickým způsobem, což dokládá judikaturou Výboru pro lidská práva, Výboru proti mučení a Evropského soudu pro lidská práva. Asi nejzajímavější část práce tvoří část věnovaná závazkům, které vyplývají státům ze zákazu mučení. Autorka nejprve obecně rozlišuje závazky respektovat, chránit a zajistit a následně podrobně rozebírá pozitivní závazky vznikající z ICCPR, CAT a ECHR. Vzhledem k tomu, že zákaz mučení byl tradičně považován za právo „negativní“ povahy, které státu ukládá jen povinnost zdržet se aktivních zásahů, je upozornění na jeho pozitivní dimenzi velice cenné.

Další čtyři části práce jsou věnovány několika problematičtým oblastem, ve kterých je otázka zákazu mučení zvláště relevantní. Jedná se o vydávání a vyhošťování osob, trest smrti, nucené zmizení a další specifická témata (podmínky ve věznicích, samovazba, převoz vězňů, nucené podávání potravy, diskriminace na základě rasy, provádění pokusů a genderové otázky). Šíře záběru sice na straně jedné vede k tomu, že témata nemohou být probrána zcela detailně, na druhou stranu ale poskytuje dobrou představu o tom, čeho všeho se zákaz mučení v dnešní společnosti může týkat. Závěr práce hodnotí stav naplnění cílů stanovených v úvodu a nabízí stručný autorčin pohled na problematiku z perspektivy *de lege ferenda*.

Diplomová práce má obecně dobrou úroveň. Navzdory tomu v ní lze nalézt určité formální nedostatky, hlavně pokud jde o syntax (čárky za větami vloženými apod.). Z obsahového hlediska je trochu škoda, že se autorka zaměřila na klasické aspekty zákazu mučení a nevěnovala pozornost novým výzvám, jimiž tento zákaz, zejména v souvislosti s bojem proti terorismu, v dnešní době čelí. Rozvinutí by si zasloužily i některé úvahy *de lege ferenda*, která se objevují v závěru práce.

3. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Během ústní obhajoby by se autorka mohla vyjádřit k následujícím otázkám:

- A) Jak hodnotí návrhy na využití mírnějších forem mučení v případě výslechu osob podezřelých z terorismu, zejména v tzv. scénáři tikající bomby (ticking bomb scenario)?
- B) Jak by autorka charakterizoval hlavní rozdíly úpravy ICCPR, CAT a ECHR a přístupu Výboru pro lidská práva, Výboru proti mučení a ESLP? Existuje zde riziko fragmentace mezinárodněprávní úpravy zákazu mučení? Jak by bylo eventuálně možné tomuto riziku předcházet?

4. Závěry a doporučení:

Diplomová práce Simony Hrstkové *Zákaz mučení v mezinárodním právu* splňuje nároky kladené na diplomové práce na Právnické fakultě UK. Proto ji doporučuji k ústní obhajobě a s výhradou úspěšného průběhu této obhajoby ji hodnotím jako výbornou.

V Praze dne 5. srpna 2009

JUDr. PhDr. Veronika Bílková, Ph.D., E.MA